

Rapport från forum *Vägen till en hållbar pollinering*

Vägen till hållbar pollinering

Till Pollineringsforumet 23 maj på Rosendals trädgård samlades landets kompetens inom pollinering, naturvård och artbestånd för att tillsammans ta fram konkreta förslag på hur vi kan stötta den biologiska mångfalden och skapa miljöer som gynnar pollinatörer.

Deltog gjorde organisationer, föreningar, verk, företag, stiftelser och högskolor och föreläsare med samma mål.

Forumet drevs av nätverket Pollinera Sverige i samarbete med Naturskyddsföreningen, LRF och Rosendals Trädgård.

Forumet är en del av Pollineringsveckan i slutet av maj som lanserades av Pollinera Sverige våren 2018 som ett verktyg för kunskapsspridning. www.pollinerasverige.se

Arrangörer och initiativtagare Pollinera Sverige:

Lotta Fabricius Kristiansen, lotta.fabricius@apinordica.se

Anna Lind Lewin, anna@lindlewin.se

Stockholm 2019-01-04

Denna rapport innehåller en bearbetad version av de förslag som kom fram 23 maj 2019.

Samtliga deltagare har bidragit till denna rapport men alla står inte bakom samtliga punkter.

Det bifogade manifestet sammanfattar övergripande punkter där det finns konsensus i nätverket Pollinera Sverige.

Vi har tittat på behoven utifrån tre tidsperspektiv:

Nu

Om 3 år

Långsiktigt

Indelning av rapporten från forumet den 23 maj 2019:

Odlingslandskapet

- Kantzoner, åkerholmar
- Skog och äng

Vilda naturen

- Gröna kilar
- Infrastruktur
- Skog/äng

Urbana miljöer

- Industrimark, hamnar, kyrkogårdar och golfbanor
- Parker, trädgårdar

Odlingslandskapet

Nu:

- stimulera blommande kantzoner, åkerholmar, ängar och naturbeten av de lantbrukare som får stöd
- öka kopplingen mellan lantbrukarnas ersättning till resultat och ökad biodiversitet
- gynna lokala, regionala och nationella samarbeten mellan gårdar för ökad kunskapsspridning
- satsa på rådgivning och inspiration för best practice sprid kunskap om ny teknik och innovativa metoder för växtskydd
- uppmuntra och stötta omställning till ekologisk produktion, särskilt i slättbygd.
- hylla de lantbrukare som gynnar mångfald och visa på lönsamheten
- synliggör hur ett lantbruk är mer än en produktionsanläggning – utför även en ekosystemtjänst
- satsa på forskning kring sammansättning av fröblandningar och metodutveckling
- skapa, utveckla och bevara pollinatörernas habitat
- skapa konsumentkampanjer för hållbart ätande

Odlingslandskapet

3 år och framåt:

- påverka jordbrukspolitiken och CAP i riktning mot ökad mångfald så att det avspeglas i landbygdsprogrammet och dess stöd
- utvärdera resultaten från CAP-stöden
- stimulera maskinpooler att utveckla nödvändig utrustning för t ex insådd och slåtter
- arbeta för en grön infrastrukturplan
- satsa på konsumentkampanjer och märkning som informerar om mervärdet: "köp mångfald"
Och stimulerar konsumenterna att betala för mervärdet
- utveckla skogsbeten och andra naturbeten
- satsa på integrerat växtskydd med avancerad teknik och ökad växtförädling enligt handlingsplan
- öka kunskapen om vikten av biodiversitet så att finansiärer som banker och riskkapitalister gör hållbara gröna investeringar
- öka kunskapen om hållbarhet och biodiversitet hos agronomistuderande och elever på naturbruksgymnasium
- stötta nätverk för kunskapsspridning bland svenska lantbrukare (peer to peer learning)

Odlingslandskapet

Långsiktigt:

- utbilda och ordna rådgivning för var insatserna för biologisk mångfald gör störst effekt och nytta på landskapsnivå
- avsätt upp till 20% av landytan för habitat /livsmiljö, beroende på plats
- kontrollera att tidigare åtgärder nu är införda i CAP och i verkställda i Sveriges jordbrukspolitik enligt framtidsvisionen
- inför IPPM – *integrated pest and pollinator management*
– följ regeringens handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel
- genomför begränsningen av växtskyddsmedel som är farliga för pollinerare

Vilda naturen – övergripande

Nu:

- gynna artrika områden
- ge Formas i uppdrag att stimulera forskning om pollinatörer
- utnyttja Vinnova för teknikutveckling för sådd och insamling av växter ex vis vid artrika vägkanter

Om 3 år

- satsa på kraftledningsgator, vägkanter och bryn
- ge stöd till underhåll till bland andra Trafikverket
- skapa handlingsplan från Trafikverket att förbättra skötsel av vägkanter
- skapa riktat statsstöd inom ramen för LONA avsett för pollineringsinsatser

Vilda naturen – ängar

Nu:

- skapa nationell och kommunal plan för riktad ängsskötsel
- återuppta hävd på äldre ängsmark
- inför slåtter och uppsamling för att magra ut markerna
- senarelägg slåttern så att det blir blommande nektarkällor under hela säsongen

Om tre år:

- stötta forskning och utredning av ängarnas betydelse
- säkra tillgången till specialistkunskap om arter i skolan som kan föra vidare och bibehålla kunskapen så att Sverige inte drabbas av naturanalfabetism
- se till att det finns biologer på museerna som kan sprida kunskap
- tydliggör hur ängar kan vara en resurs vid torka

Långsiktigt:

- Arbeta förebyggande med lagstiftning för att bevara viktiga livsmiljöer, för att undvika utarmning som kräver akuta åtgärder
- rekrytera ny kompetens till föreningar som kan förnygra och komplettera en åldrande medlemsstruktur

Vilda naturen – gröna kilar

Nu:

- ställ krav på bevarande så att gröna kilar inte byggs bort
- synliggör ingrepp i gröna kilar, använd dataövervakning så att gröna samband inte bryts
- informera civilsamhället och aktörer om vikten av gröna kilar och vilka värden de ger

Om 3 år:

- inför bonus malus på markanvändning
- ge ersättning för att hålla ängar
- ålägg kommuner att sköta sina ängar

Långsiktigt:

- övervaka så att gröna samband inte bryts

Vilda naturen – skog

Nu:

- gynna lövträd, särskilt blommande lövträd som till exempel sälg
- lämna döda träd, skapa högstubbar och rensa inte undan fallna träd – död ved lever!
- uppmuntra skogsägarna att hålla skogsbilvägar öppna för att skapa blomrika vägrenar
- skapa fler skogsbeten
- sköt skogsbrynen för att gynna blommande lövträd, buskar och örter

Om 3 år:

- stimulera forskning om pollination och skog

Urbana miljöer

Nu:

- underlätta för kommunerna att införa pollineringsplaner
- utveckla skötselrutiner för gräsytor och ängar i stadsmiljö
- koordinera och samarbeta kring resurser, kompetens och utförande – samverkan mellan olika aktörer i kommunerna
- informera folkvalda om värdet av grönytorna
- upplys trädgårdsägare om faran av att hårdgöra trädgårdar, påvisa värdet av att odla blommande växter och att göra om gräsmattor till äng.
- utbilda de som sköter parker och offentlig mark om mångfald och pollinering

Urbana miljöer

Om 3 år:

- implementera pollineringsplaner för hela landet
- satsa på miljöer som gynnar pollinatörer i kraftledningsstråk, sand- och grustag, stenbrott, banvallar och vägkanter
- ge skötseldirektiv till aktörer med industritomter, golfbanor, hamnar och kyrkogårdar
- utbilda skolbarn så att de värdesätter gröna värden och får en relation till naturen
- ge stöd till ängsskötsel i stadsmiljö
- inför förbud i hela landet av användning av kemiska bekämpningsmedel i allmänna miljöer och privata trädgårdar

Urbana miljöer

Långsiktigt:

- gör om 50 % av gräsmattorna till äng eller blommande mark (nästan 1 % av Sveriges yta är gräsmatta enligt LAWN-projektet)
- inför speciellt gynnande pollinatörsparadis runt om i landet – med Biparadiset i Örkelljunga som förebild
- inför ”rewilding” av urban natur ex vis kalkbrott, grustag (förebild Tyskland har ett mål på 2% av sin yta)
- satsa på rådgivning på kommunerna
- samhällsplanera med pollinering och biologisk mångfald i fokus
- värna trädgårdar i äldre villabebyggelse
- bevara sammanhängande grön infrastruktur
- använd odling som pedagogiskt verktyg

Deltagare på Pollinera Sveriges forum 23 maj 2019

Samtliga deltagare har bidragit till denna rapport men alla står inte bakom samtliga punkter.

Biodlingsföretagarna

Katja Göller

Lunds Universitet

Maj Rundlöf

Svenska Botaniska Föreningen

Magdalena Agestam

Biologiska mångfaldens dag

Moa Petersson

Erik Hansson

Miljöpartiet

Rebecka Le Moine

Svenskt Sigill

Stefan Bengtsson

Katarina Ahlmén

Biparadisets i Örskelljunga

Pär Svensson

Naturskyddsföreningen

Isak Isaksson

Per Bengtson

Therese Jacobson

Ingrid Kjellander

Louise Karlberg

Svenska Bin

Lars Höglund

Glyttinge Gård

Niclas Malm

Sveriges Lantbruksuniversitet

Ylva Carlqvist Warnborg

Hushållningssällskapet

Petter Haldén

Naturvårdsverket

Hannah Östergård

Swedish Gardens SSPPG

Riksförbundet Svensk Trädgård

Stella Westerlund

Jordbruksverket

Magnus Gröntoft

Jenny Henriksson

Preben Kristiansen

Odling i balans

Helena Elmquist

Södertälje kommun

Liselotte Löthagen

Kemikalieinspektionen

Peter Bergkvist

Plantagen

Malin Bjurvald

Tyresö kommun

Julia Hedman

LRF

Kjell Ivarsson

Rosendals Trädgård

Viktoria Lagne

WWF

Ola Jennersten

Studieförbundet

Lisa Malmgren